

Splošna deklaracija o človekovih dolžnostih

Predlagal InterAction Council leta 1997

Uvod

Glede na to, da je priznanje naravnega človeškega dostojanstva in enakih in neodtujljivih pravic vseh članov človeške družine temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu in obsega obveznosti ali dolžnosti,

glede na to, da lahko izključno vztrajanje na pravicah povzroči konflikt, delitev in neskončni spor, in da lahko zanemarjanje človekovih dolžnosti vodi do brezpravja in kaosa,

glede na to, da sta vladavina prava in spodbujanje človekovih pravic odvisna od pripravljenosti moških in žensk, da ravnajo pravično,

glede na to, da globalni problemi zahtevajo globalne rešitve, ki jih je mogoče doseči le s pomočjo idej, vrednot in standardov, ki jih spoštujejo vse kulture in družbe,

glede na to, da imajo vsi ljudje, po najboljšem znanju in sposobnostih, dolžnost podpirati boljši družbeni red, tako doma kot v svetu, cilj, ki ga ni mogoče doseči samo z zakoni, predpisi in konvencijami,

glede na to, da je mogoče človekova prizadevanja po napredku in izboljšavah uresničiti le z dogovorjenimi vrednotami in standardi, ki v vsakem trenutku veljajo za vse ljudi in institucije,

zato sedaj

Generalna skupščina

razglašala to Splošno deklaracijo o človekovih dolžnostih kot skupen standard za vse ljudi in vse narode, dokler ne bo vsak posameznik in vsak organ družbe, ob nenehnem upoštevanju te Deklaracije, prispeval k napredku skupnosti in prosvetitvi vseh njihovih članov. Mi, narodi sveta tako obnavljamo in krepimo zaveze, že razglašene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah: namreč, popolno sprejemanje dostojanstva vseh ljudi; njihovo neodtujljivo svobodo in enakost, in njihovo solidarnost drug z drugim. Zavedanje in sprejemanje teh dolžnosti je treba učiti in spodbujati po vsem svetu.

Temeljna načela za človeštvo

1. člen

Vsak človek, ne glede na spol, etnično poreklo, socialni status, politično prepričanje, jezik, starost, narodnost ali vero, je dolžan ravnati z vsemi ljudmi na human način.

2. člen

Noben človek ne bi smel podpreti kakršnekoli oblike nehumanega obnašanja, imajo pa vsi ljudje dolžnost, da si prizadevajo za dostojanstvo in samospoštovanje vseh ostalih.

3. člen

Noben človek, nobena skupina ali organizacija, nobena država, nobena vojska ali policija ne stoji nad dobrim in zlim; vsi so predmet etičnih standardov. Vsakdo je dolžan spodbujati dobro in preprečevati zlo v vseh stvareh.

4. člen

Vsi ljudje, obdarjeni z razumom in vestjo, morajo sprejeti dolžnost do vsakega in vseh, do družin in skupnosti, do ras, narodov in religij v duhu solidarnosti: ne stori drugemu tega, česar nočeš, da drugi storijo tebi.

Nenasilje in spoštovanje življenja

5. člen

Vsak človek je dolžan spoštovati življenje. Nihče nima pravice poškodovati, mučiti ali ubiti drugega človeka. To ne izključuje pravice do utemeljene samoobrambe posameznikov ali skupnosti.

6. člen

Spore med državami, skupinami ali posamezniki je treba reševati brez nasilja. Nobena vlada ne sme dopuščati ali sodelovati pri dejanjih genocida ali terorizma, niti ne sme zlorabljati žensk, otrok, ali katerih koli drugih civilistov kot vojnih instrumentov. Vsak državljan in javni uslužbenec je dolžan delovati na miren, nenasilen način.

7. člen

Vsak človek je neskončno dragocen in ga je treba brezpogojno zaščititi. Tudi živali in naravno okolje zahtevajo varstvo. Vsi ljudje so dolžni varovati zrak, vodo in zemljo na Zemlji zavoljo sedanjih prebivalcev in prihodnjih generacij.

Pravičnost in solidarnost

8. člen

Vsak človek se je dolžan obnašati pošteno, iskreno in pravično. Noben človek ali skupina ne sme oropati ali samovoljno odvzeti njeno lastnino kateri koli drugi osebi ali skupini.

9. člen

Vsi ljudje, glede na potrebna orodja, so si dolžni resno prizadevati za premagovanje revščine, podhranjenosti, nevednosti in neenakosti. Spodbujati morajo trajnostni razvoj po vsem svetu, da bi zagotovili dostojanstvo, svobodo, varnost in pravičnost za vse ljudi.

10. člen

Vsi ljudje so dolžni razvijati svoje talente z vztrajnim trudom; imeti morajo enak dostop do izobraževanja in pomembnega dela. Vsakdo mora stati ob strani pomoči potrebnim, prikrajšanim, invalidom in žrtvam diskriminacije.

11. člen

Vse premoženje in bogastvo je treba uporabljati odgovorno v skladu s pravičnostjo in za napredek človeštva. Gospodarska in politična moč se ne smeta obravnavati kot instrument dominacije, temveč v službi ekonomske pravičnosti in družbenega reda.

Verodostojnost in strpnost

12. člen

Vsak človek je dolžan govoriti in delovati verodostojno. Nihče, ne glede na to, kako mogočen, ne sme govoriti laži. Spoštovati je treba pravico do zasebnosti in do osebne in poklicne zaupnosti. Nihče ni dolžan povedati vse resnice vsem ves čas.

13. člen

Nobeni politiki, javni uslužbenci, poslovni voditelji, znanstveniki, pisatelji ali umetniki niso izvzeti iz splošnih etičnih standardov, prav tako ne zdravniki, odvetniki in drugi strokovnjaki, ki imajo posebne dolžnosti do

strank. Strokovni in drugi etični kodeksi morajo odražati prednost splošnih standardov, kot so standardi verodostojnosti in pravičnosti.

14. člen

Svobodo medijev, da obveščajo javnost in kritizirajo institucije družbe in vladne ukrepe, ki je bistvenega pomena za pravično družbo, je treba uporabljati odgovorno in diskretno. Svoboda medijev nosi posebno odgovornost za natančno in resnično poročanje. Senzacionalnemu poročanju, ki človeka ali njegovo dostojanstvo poniža, se je treba v vsakem trenutku izogniti.

15. člen

Medtem ko mora biti verska svoboda zagotovljena, imajo predstavniki ver posebno dolžnost, da se izognejo izrazom predsodkov in dejanjem diskriminacije nasproti tistim z drugačnimi prepričanji. Ne smejo spodbujati ali uzakoniti sovraštva, fanatizma in verskih vojn, temveč morajo spodbujati strpnost in medsebojno spoštovanje med vsemi ljudmi.

Medsebojno spoštovanje in partnerstvo

16. člen

Vsi moški in vse ženske so dolžni pokazati spoštovanje drug drugemu in razumevanje v svojem partnerstvu. Nihče ne sme izpostaviti druge osebe spolnemu izkoriščanju ali odvisnosti. Namesto tega morata spolna partnerja sprejeti odgovornost v skrbi za dobro počutje drug drugega.

17. člen

V vseh svojih kulturnih in verskih raznolikostih zahteva poroka ljubezen, zvestobo in odpuščanje in si mora prizadevati za zagotavljanje varnosti in medsebojne podpore.

18. člen

Smiselno načrtovanje družine je dolžnost vsakega para. Odnos med starši in otroki mora odražati medsebojno ljubezen, spoštovanje, hvaležnost in skrb. Nobeni starši ali drugi odrasli ne smejo izkoriščati, zlorabljati ali trpinčiti otrok.

Zaključek

19. člen

Nič v tej Deklaraciji se ne sme razlagati, kot da za katerokoli državo, skupino ali posameznika vsebuje kakršnokoli pravico do sodelovanja v kakršnikoli dejavnosti ali izvajati katerokoli dejanje, katerega cilj je uničenje katere koli dolžnosti, pravice in svoboščine, določene v tej Deklaraciji in v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah iz leta 1948.